

ข้าวพันธุ์บางแตน

- (1) เลขที่คำขอ : 47/2548 วันที่ยื่นคำขอ : 29 มิถุนายน 2548
- (2) ชื่อผู้ขอ : นายวิชัย หิรัญยูปกรณ
- (3) ชื่อพันธุ์พืชใหม่ : บางแตน
- (4) รายละเอียดที่มาของพันธุ์พืช : เกิดจากการผสมพันธุ์ 3 ทาง ระหว่างข้าวพันธุ์ผสมชั่วที่ 1 ของข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี 60 กับ IR 60 เป็นพันธุ์แม่ ผสมกับข้าวพันธุ์ IR 64 เป็นพันธุ์พ่อ ทำการคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสมตั้งแต่ชั่วที่ 1-6 ศึกษาพันธุ์ทั้งขั้นต้นและขั้นสูง พร้อมทั้งปลูกเปรียบเทียบผลผลิตจนได้พันธุ์ใหม่ คือ บางแตน
- (5) กรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช และลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่ :

5.1 กรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช

ข้าวสายพันธุ์ CNT89020-9-2-2-3 (บางแตน) ได้จากการผสมพันธุ์ 3 ทาง ระหว่างข้าวพันธุ์ผสมชั่วที่ 1 ของพันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี 60 กับ IR 60 (แม่) โดยมีลักษณะเด่นคือให้ผลผลิตสูง ด้านทานต่อโรคไหม้ ผสมกับพันธุ์ข้าว IR 64 (พ่อ) มีลักษณะเด่นคือให้ผลผลิตสูง อายุสั้น ทนแล้ง ด้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ที่สถานีทดลองข้าวชัชนาท ในปี พ.ศ. 2532 ทำการคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสมตั้งแต่ชั่วที่ 1-6 ศึกษาพันธุ์ทั้งขั้นต้นและขั้นสูง ปลูกเปรียบเทียบผลผลิตภายในสถานีที่สถานีทดลองข้าวชัชนาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2540 ปลูกเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างสถานีและในนาเกษตรกรที่ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตชัชนาท ลพบุรี และนาเกษตรกร จ. ชัชนาท พิษณุโลก ตั้งแต่ปี 2540-2544 และในปี พ.ศ. 2543-2546 ศูนย์วิจัยข้าวปราชญ์บุรีได้นำเอาเมล็ดที่ได้จากแปลงเปรียบเทียบผลผลิต ซึ่งถูกคัดออกจากการทดลองเนื่องจากไม่เหมาะสมกับสภาพการปลูกข้าวในภาคเหนือตอนล่าง นำมาปลูกศึกษาเสถียรภาพและศักยภาพการให้ผลผลิตในโครงการพัฒนาส่วนพระองค์บางแตน จ.ปราชญ์บุรี และนาเกษตรกร ศึกษาความต้านทานต่อโรค แมลง คุณภาพของเมล็ดทางกายภาพและทางเคมี ตลอดจนการยอมรับของเกษตรกรในการปลูกข้าวไม่ไวแสงในฤดูก่อนน้ำท่วมและหลังน้ำลด ซึ่งได้รับความนิยมจากเกษตรกรเป็นอย่างมาก ในเขตจังหวัดปราชญ์บุรีและฉะเชิงเทรา ได้ทำการผลิตเมล็ดพันธุ์คัดที่ศูนย์วิจัยข้าวปราชญ์บุรี ในปี พ.ศ. 2546-2547

5.2 ลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่

ลักษณะเด่นประจำพันธุ์ อายุเก็บเกี่ยวสั้น ด้านทานต่อโรคไหม้ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ลักษณะใบ ใบมีขนบ้าง ลิ่นใบมี 2 ยอด กาบใบสีเขียว มุมของใบตรงตั้งตรง

ลักษณะต้น เส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นขนาดปานกลาง ทรงกอตั้ง ต้นมีความสูงปานกลาง ประมาณ 100-120 เซนติเมตร (วัดเมื่อข้าวโน้มรวง)

ลักษณะดอก ยอดเกสรเพศเมียมีสีขาว

ลักษณะรวงข้าว จำนวนรวงในหนึ่งกอปานกลางเฉลี่ย 11-15 รวง การโผล่พ้นของรวง
ค่อนข้างมาก การจับตัวของรวงปานกลาง ความยาวของรวงปานกลางประมาณ 26-30 เซนติเมตร

อายุเก็บเกี่ยว เป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง มีอายุเก็บเกี่ยว 95-115 วัน

ลักษณะของเมล็ดข้าว เปลือกเมล็ดสีฟาง น้ำหนักข้าวเปลือก 1,000 เมล็ด (ความชื้น 14%) หนัก
ประมาณ 30-35 กรัม เป็นข้าวเจ้า รูปร่างข้าวกล้องเรียวยาว มีปริมาณอมิโลสสูง อุณหภูมิแป้งสุกต่ำ ความคง
ตัวของแป้งสุกอ่อนปานกลาง ไม่มีกลิ่นหอม

ความต้านทานต่อโรคและแมลง ต้านทานโรคไหม้ ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล